

יט:

עין משפט
נר מצוה

עא א מ״י פ״ג מהל' מעשר שני הל' א סמג לאוין רסד:
עב ב מ״י פט״ז מהל' טומאת אוכלין הל' יא סמג עשין רמו:
עג ג מ״י פ״ב מהל' מעשר שני הל' ח ופ״ג הל' ג סמג עשין קלז:
עד ד ה מ״י שס פ״ב הל' ח סמג שס:
עה ו מ״י שס הל' ו:

—❧—

מוסף רש"י

לא בערתי ממונו בטמא. מכלל שנאמר ביוריו מעשר לא בערתי ממנו בטמא, ומשמע בין שאני טמא כו' הוא תמורה של צעור נאש ולא הדליק בו את הנר, וכל שכן טהור, דלא יתכן אלא לאכלה ושתיה וסירה, וממילא משעתינן מילה הוצרך להחיות על טהור ש"מ הכי קאמר אפילו בשעת הטומאה של יומלמי לאוכלי לא נמתי להדלקה, אלא לאי אית נאלי

צטומאה, (יבמות עג:), והיכן מוזהר על אכילה איני יודע. לאו מפורש, לכן נאמר לא מול, והנאה פריך הש"ס מקומ דליסליק למלמיה, טומאת הגוף בהדיא כתוב. ואמאי קמי איני יודע (שם). ולא יאכל מן הקדרשים. ומוקמינן האי קרא במעשר דכתיבי כי אם רחץ צפרו כדמיני ולא צעי הערב שמש (שם), בשעריך תאכלנו.

נפסולי המוקדשין קאי לאחר פירוק שולחן זר (שם). דשרי לך גבי טהור. הווא בשעריך דהסך דקשרי ליה לטהור לאוכלי אחר שנגע טמא בקערה ונטמאה, קאמינא לך הכא במעשר שני לא מיכול (שם). שפוריין אותו אפי' בירושלים. לאחר שנכנס ואע"ג דדשיקין כי ירחק ממך המקום וזרת הכסף בידך, כדחוק מקום אהא פודה וזר ולא בקירוב מקום (סנהדרין ק"ב:), שאין מעשר טהור נפדה שם, דכתיבי כי ירחק ממך וגו' ונתת כנסך ולא כשהיה בירושלים (ב"מ נג:), ואין שאת אלא אכילה. כשלא תוכל לאוכלו, כגון זה שנטמא, ונתת כנסך (פסחים נד:), והכי קאמר קרא כי ירחק ממך המקום שנטמא, וזרת הכסף בידך (סנהדרין ע"ט).

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

רישא במעשר שני טמא וגברא טמא. או או קאמר דנחדא מינייהו לקי: **הוא בפנים ומשאו מבחוץ מהו אמר ל"ה** **כי ירחק ממך המקום ממך ממלואך**. כך גירסת הקונטרס וי"ג ממך לחודיה כלומר ממך גופך והרי גופו צפנים וקשה על זה דאם כן

אדם שגופו צירושלים ופירות מעשר

שני שלו צעירו א"כ לא יוכל לחללס כיוון שגופו צירושלים וזה אינו דעד כאלן לא מיציעא ליה לרצ פפא אלא דנקיט קניא ואי לא א) קניא מודה דיכול לפדותם אע"ג דגופו צפנים כיוון שהפירות חוץ לירושלים והוא נותן טעם דהא קרינן צו לא תוכל שאתו אף צגופו צפנים ושמה איכא למימר דשצביקה לקרא דממך דמשמע מגופך דאיהו קא דחיק ומוקמי אנפשיה היכא דלא שייך שס לא תוכל שאתו שאינו מחוסר טעינה כזה שהוא על כחפיו ורצ פפא מיציעא ליה בקניא כך נראה למשי"ח אצל על גירס' דממילואך קשה דממילואך היינו המשוי דכפירס הקונטרס א) ע) גבי משאו מצפנים וגופו מצחון וכיון שמשאו מצחון קרינן כי ירחק ממלואך וז"ל דממלואך מגלה לנו דהגוף והמשוי צמד וזהו ליה במקלת המשוי צפנים: **אמר רבי יוחנן מאימתי מעשר שני חייבים ע"יו משידראה פני הבית**. וקשה דכיון דקודם שיראה פני הבית הכי נמי דמותר לאכלו חוץ א"כ למה הוצק לעולם לפדות מעשר שני וי"ל דודאי ליכא לאו אצל עשה איכא דכתיב וזרת הכסף בידך אצל צלא פדייה לא:

מית"בי רבי יוסי אומר ב', ה"ה דמצי לאותובי א) מתניתינן דלוקי לעיל סיפא צמעשר שני טהור דאכיל חוץ לחומה אלא ודאי משני דעייליה ופסקיה אצל הכא קשיא מאי למימרא וצממני' ליכא למפרך דהא קא א) מהני ליה למלקיות דלא השמיעינו שום חידוש צהס: הא

בפנים קלטוהו מחיצות הוא בפנים ומשאו בחוץ מהו יתנא להו ההוא סבא בדבי רבי שמעון בן יוחי' כי ירחק ממך המקום ממילואך בעי רב פפא ג'נקיט ליה בקניא מאי תיקו אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן מעשר שני מאימתי חייבין עליו 'משראה פני החומה מ"ט דאמר קרא א) לפני ה' אלהיך תאכלנו (שנה בשנה) וכתיב א) כי) לא תוכל לאכול בשעריך כל היבא דקרינן ביה לפני ה' אלהיך תאכלנו קרינן ביה לא תוכל לאכול ביה לא קרינן ביה לפני ה' אלהיך תאכלנו לא קרינן ביה לא תוכל לאכול באכילתה בידו תאנה של טבל אמר תאנה זו תרומתה בעוקצה מעשר ראשון בצפונה ומעשר שני לדרומה והיא שנת מעשר שני והוא בירושלים או מעשר עני והוא בגבולין אכלה לוקה

צפיעסה אחת. אע"ג דכתיב ירחק דמשמע טוצא ת"ל כי לא תוכל שאתו ולהצילו לפניס מן החומה דהכתוב לא תלה הדבר צריחוק אלף צנטיילה דכל זמן דאיכא למיעבד אכתי נטיילה והצאה לפניס אפילו פסיעה אחת פודה אותו: **לדבר' אלעזר**. למעשר שני שנטמא: **מאי שאתו**. שגע מינה לכדרכ אסי: **יסיב רצ חנינא ורצ הושעיא אפימחא צירושלים וקא מיצעי להו: ממלואך**. מכל מילוי שאלך ומשא של אדם חשיב מלואו דלא תימא ממך ממקצתך דכל זמן שרחק מקצתך יהא נפדה אלא כי ירחק ממלואך פדה אצל כשאחתה צפנים או משאלך צפנים לא רחק המקום ממלואך ושוצ לא תפדה אלא ואכלת שס: **צעי רצ פפא**. הוא מצפנים ונקיט משאו בקניא ארוך מצחון: **מהו**. כיון דלאו ממש על כחיפו הוא אין זה מלואו והרי הוא כמוטל לארך ונפדה או דלמא כיון דנקיט ליה משאו קרינא ציה תיקו. כן נראה צעייני רצי ועיקר: **משראה פני החומה**. וחוץ לחומה דמתני' היינו דעייליה ופסקיה: **דלא קרינא ציה לפני ה' אלהיך**. דלא הכניסו לפניס: **כהן שעלטה צידו סאנה של טבל ואמר סאנה זו סרומסה צעוקאס**. צלד וצבה: **מעשר ראשון צלפונס**. צלד כפון שלה והוא אחזה כנגד מזרח וכן מעשר שני צדרומה: **סרומה צעוקאס כו'**. דצעי ראשית שיהא שריה ניכרין והלכך צעינן סיוס והאי דתנן (דמאי פ"ו מ"ד) שני לוגין שאני עמיד להפריש הרי הן תרומה צמקומן פליג אהא דלא צעי ראשית שיהא שריה ניכרין: א) והאי **שנה מעשר שני**. ואותה שנה שניה שראוי ליתן צה מעשר שני: והוא צירושלים. כשקרא שמות הללו על אותה תאנה: **מעשר עני צגבולין**. או שהיא שנת מעשר שלישית ואמר מעשר עני צדרומה ולא אמר מעשר שני והוא אפי' צגבולין: לוקה

דכ"י הקונטרס וכיון שמשאו מבחוץ קרינן ביה כי ירחק ממילואך לגבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וז"ל כז"ל וי"צ ואין להקשות דלמא אסי"ג דהוא גופיה פשטי ליה דקרינן ציה (כי יתקן) דז"ל דאי"כ כי"ש בקניא דקרינן ציה כי ירחק ומאי קא מיצעי ליה לרצ פפא: (ח) ד"ה מיניני וכו' לאותובי צמתניתינן וכו' אלא דאמתני' ודאי משני וכו' ואמתניתינן ליכא למיפרך מאי למימרא דהא קא מצי לדחי למלקוט:

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

הניחא למאן דאמר כו'. פלוגתא היא צאיהו מקומן א) **רישא צמעשר שני טמא**. וקאכיל ליה צירושלים צלא פדייה: ה"ג **והינן מוזהר על אכילה שלא יאכלנו צטומאה איני יודע ס"ל לא תוכל וגו'**. כך היא שנויה צסיפריי) וכשקצעהו כאלן לא הספיקו לגומרנה עד דאקשי

גמרא טומאת הגוף צהדיא כתיב ציה ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ וגו' ומוקמינן לה ציצמותא צמעשר א) מדכתיב י' כי אם רחץ הא רחץ טהור דטצל ועלה אוכל צמעשר: (רצינו גופו טהור וילאה נשמתו צטהרה לא פירש יומר. מכאלן ואלין לשון תלמידי ר' יהודה צר' נתן א) ס) א) כך הוא לשון הצרייתא (כלומר) איני יודע להיכן מוזהר לכך תלמוד לומר לא תוכל וגו' והש"ס לא שציק ליה לאסוקי מילתיה אלא קדים ופרוך וממתה אמאי קאמר איני יודע הא טומאת הגוף צהדיא כתיבא נפש אשר תגע צו כו' לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ צפרו צמיס ואמרין ציצמות דהאי קרא צמעשר שני קאמר דטצל ועלה אוכל כו': **והלן הוא אומר**. צצכור צעל מוס (שנפדה) צשעריך תאכלנו ולעיל מיניה כתיב כי יהיה צו מוס: **אפילו טמא וטהור**. דאע"ג דלסור צגזיה ועבודה כדאמרין (צכורות דף טו:), צכל אות נפשך מוצח ואכלת צצר א) מוצח ולא גזיה ואכלת ולא לכלצין צצר ולא חלצ אפי' הכי טמא וטהור אוכלין אותו צקערה אחת דנאכליס צטומאת הגוף וצטומאת עצמן דכיון דטמא אוכל צהן היינו צטומאת הגוף אוכל לטהור וכשהטהור אוכל עמו לאחר שנגע צו היינו טהור אוכל טומאת עצמו שאכל את הטמא: **האי טמא דשראי לך הסס**. צצכור צעל מוס דכתיב ציה צשעריך הכא גצי מעשר לא תוכל והיינו לא תוכל לאכול צשעריך כלומר אי אתה רשאי לאכול מעשר שני צצמורת צכור שכתוב צו צשעריך דצעל מוס דצכור ואכל צטומאת עצמו וצטומאת הגוף וזה אסור: **ומנן דצר פדייה הוא**. מעשר שני שנטמא דמדקאמר צמתני' שלא נפדה ממלל דאי צעי פריך ואפילו צירושלים דאע"ג דמעשר שני טהור אינו נפדה צירושלים דכתיב א) כי ירחק ממך ונתת כנסך צריחוק מקום אחת פודה ולא בקירוב מקום (קדושין דף ט:), **ואין שאת אלא אכילה**. והכי קאמר קרא כי ירחק ממך שיהא מעשר טהור חוץ לירושלים או אפילו הוא צירושלים אלא שאי אחת יכול לאוכלו שנטמא ונתת כנסך: **אפילו**

א) גמרא וקא אכיל ליה חוץ לחומה: (א) שס טמא דשראי לך (גצי טהור הסס) תלמי' וי"צ ס"א גצי כבור: (ג) שס רצ חנינא ורצ הושעיא (וקא מיצעי להו אפימחא צירושלים מהו פסיעא) תלמי' וי"צ ס"א וי' הושעיא אפימחא צירושלים וקא מיצעי להו פסיעא הוא א) ו) רש"י ד"ה ויחין ויחי' ציצמות צמעשר שני מדכתיב: (א) ד"ה איני יודע קי הוא לשון וכו' היכן מוזהר על כך תלמוד לומר וכו' למילתיה אלא וכו' ולא יאכל: (ו) תוב' ד"ה הוא צפנים וכו' ואי לא בנקט קניא מודה וכו' כיון שהפירות חוץ לירושלים והוא נושא אותם לירושלים דהא קרינן צו לא תוכל: (ו) בא"י קשה דממלואך היינו המשוי

דכ"י הקונטרס וכיון שמשאו מבחוץ קרינן ביה כי ירחק ממילואך לגבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וז"ל כז"ל וי"צ ואין להקשות דלמא אסי"ג דהוא גופיה פשטי ליה דקרינן ציה (כי יתקן) דז"ל דאי"כ כי"ש בקניא דקרינן ציה כי ירחק ומאי קא מיצעי ליה לרצ פפא: (ח) ד"ה מיניני וכו' לאותובי צמתניתינן וכו' אלא דאמתני' ודאי משני וכו' ואמתניתינן ליכא למיפרך מאי למימרא דהא קא מצי לדחי למלקוט:

מסורת הש"ס

(א) יצמות עג: (צ) רש"א ת"ל (ג) פסחים לו: צ"מ עג. סנהדרין קיב: (ד) נזיל אלתער, (א) נזיל כי אם לפני כור, (א) (מוס' פ"ג ועי' מוס' ר"ה יב. ד"ה תנא סו'), (א) (נחמיס צי), (ח) (רלה יב עסף: שנטמא), (א) (דברים יד), (א) רש"א מה"ד מע"ש צדרומה ואותה כו', (ע) דכפירס הקונטרס כאלן נאשאו מצחון א"כ קרינן כי ירחק ממלואך כו'. רש"א, (א) רש"א מני,

—❧—

תורה אור השלם

1. לא אִבְלִיתִי בְּאֵינִי מִמֶּנּוּ וְלֹא בְּעֶרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמַת שְׂמֻעַתִּי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֵי צִוִּיתִנִּי כָּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי: דְּבָרִים כו יד
2. נִפְשָׁא אֲשֶׁר תִּגְעַב וְלֹא וְשָׂמָא עַד הָעֶרֶב וְלֹא יֵאָכֵל מִן הָקֹדְשִׁים בִּי אִם רָחַץ צִפְרוֹ בַּמַּיִם: וִירָא ככו
3. לא תוכל לִאֲבֹל בְּשַׁעְרֶיךָ מֵעֶשֶׂר דִּגְגָךְ וְחִירְשְׁךָ וְצִנְדָּרְךָ וְכַבֶּרֶת בְּקֶרֶךְ וְצִנְדָּרְךָ וְכָל בְּדָרְךָ אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ וְתִדְבֹּתְךָ וְתִרְוַמֹת דָּרְךָ: דְּבָרִים יב יז
4. בְּשַׁעְרֶיךָ תֵּאָבְלוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר וְחִזְיוֹ כִּצְבִי וְכִאֲבֹל: דְּבָרִים טו כב
5. וְכִי יִרְבֶּה מִפֶּךָ הַדָּרְךָ בִּי לֹא תִּכְבֵּל שְׂאֵתוֹ בִּי יִרְחַק מִפֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר שֹׁם בִּי יִבְרָכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: דְּבָרִים יד כד
6. וְיָשָׂא מִשְׁאֵת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וְתִרְבַּ מִשְׁאֵת בְּנִימָן מִמִּשְׁאֵת בְּלָם הַבַּשֹּׁם יָדוֹת וְיִשְׁתַּח וְיִשְׁכַּבְרֻ עֲצוּם: בְּרֵאשִׁית מג לד
7. בִּי אִם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ תֵּאָבְלוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אֲתָה וְבִבְרָךְ וְעִבְדְּךָ וְאֲמַתְךָ וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּנִימָן וְשְׂמֹחֶת־לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּכֹל מִשְׁלַח דָּרְךָ: דְּבָרִים יב יח

4. בְּשַׁעְרֶיךָ תֵּאָבְלוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר וְחִזְיוֹ כִּצְבִי וְכִאֲבֹל: דְּבָרִים טו כב

5. וְכִי יִרְבֶּה מִפֶּךָ הַדָּרְךָ בִּי לֹא תִּכְבֵּל שְׂאֵתוֹ בִּי יִרְחַק מִפֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר שֹׁם בִּי יִבְרָכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: דְּבָרִים יד כד
6. וְיָשָׂא מִשְׁאֵת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וְתִרְבַּ מִשְׁאֵת בְּנִימָן מִמִּשְׁאֵת בְּלָם הַבַּשֹּׁם יָדוֹת וְיִשְׁתַּח וְיִשְׁכַּבְרֻ עֲצוּם: בְּרֵאשִׁית מג לד
7. בִּי אִם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ תֵּאָבְלוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אֲתָה וְבִבְרָךְ וְעִבְדְּךָ וְאֲמַתְךָ וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּנִימָן וְשְׂמֹחֶת־לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּכֹל מִשְׁלַח דָּרְךָ: דְּבָרִים יב יח

—❧—

הגהות הב"ח

(א) גמרא וקא אכיל ליה חוץ לחומה: (א) שס טמא דשראי לך (גצי טהור הסס) תלמי' וי"צ ס"א גצי כבור: (ג) שס רצ חנינא ורצ הושעיא (וקא מיצעי להו אפימחא צירושלים מהו פסיעא) תלמי' וי"צ ס"א וי' הושעיא אפימחא צירושלים וקא מיצעי להו פסיעא הוא א) ו) רש"י ד"ה ויחין ויחי' ציצמות צמעשר שני מדכתיב: (א) ד"ה איני יודע קי הוא לשון וכו' היכן מוזהר על כך תלמוד לומר וכו' למילתיה אלא וכו' ולא יאכל: (ו) תוב' ד"ה הוא צפנים וכו' ואי לא בנקט קניא מודה וכו' כיון שהפירות חוץ לירושלים והוא נושא אותם לירושלים דהא קרינן צו לא תוכל: (ו) בא"י קשה דממלואך היינו המשוי

מסורת הש"ס

(א) [גדרים פה: קדושין נח: ב"ב קכ: חולין קל: בכורות יא,] (ב) [נ"ל ודחתן,] (ג) [מש"פ מ"ו,] (ד) סנהדרין ק"ב. ע"ש ב"מ נג: ע"ש, (ה) ס"א רבא, ועל, (ו) מ"מ: (ז) קדושין (א) [לעיל יט:], (י) שבעות ב: [וע"ש חוס' ד"ה חייב,] (יא) [ע"י חוס' שבעות ג. ד"ה ועל,] (יב) מ"מ: (יג) קדושין (א) [יבמות ה. ו"ג,] (יד) [בס"א: דהא,] (ט) [נ"ל] אחר ד"ה שיפדה, (ז) [גרוסת לו:], (ס) ר"ת כן משמעו וגירסת רש"י וכו"ש הוא וג"י רש"י ים כאן גמנוס, (ע) ג"י מהר"ס מפנינים,

תורה אור השלם

- לא יקרוה קרחה בראשם ופאת זקנם לא ילחדו ובבשרם לא ישרטו שְׂרָטות:

ויקרא כא ה

- בנים אתם לז"ל ולדבכם לא תתגדרו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת:

דברים יד א

הגהות הב"ח

(א) גמרא ואע"ג דלאו רואה וכו' דעיילה ואפקה וכו' כגון דעיילה בטיבילה וקסבר מתנות: (ב) שם במשנה שריטה (אחת) תו"מ וי"ב ס"א ח"ט: (ג) רש"י ד"ה לוקה וכו' וכו' דא': (ד) ר"ה והמקף פחת תלשו משום. י"ב כלומר לית ביה דבר חדש ע"ל בפרש"י ריש סיקין: (ה) ד"ה חייב וכו' דמיימנן מקרא דחייב על כל קרחה וכו' ושרט וכו"ה הכא דהכא לא נריך וכו' הלא אלא ממשמעות' וכדאמרי' לקמן ב"ף זה ריש ע"ב דסמיניה וכו' חמש וגוימוס הס"ד: (ו) ד"ה הכי גרסינן וכו' ימירא הוא. י"ב ס"א כדאמרין לקמן דסמיניה ל' אֶזְעָמְתוּ נשא דלע"ג דליכא אלא חדא התמלא מחייבין עלה חמש: (ז) חוס' ד"ה אמר וכו' לא אמרינן מתנות וכו' שקלטוהו מחיצות ואסור לפדותו אבל לענין שלוקים בגבולין על איבילתו אמרי' כמי: (ח) ד"ה רבינא וכו' לגמרי ותפשוט:

לעזי רש"י

^{טובלפלא}. צדק. רקח. מנצ"ן [מינצוון]. סטור.

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

לוקה אחס. דלח הוֹרֵאֵה מידי טבל בקריאת שם זה וקאכיל מעשר ראשון הטבול לתרומת מעשר וקעצר אלאו דטבל אצל איסור תרומה

דקאכיל ליכא דהא כהן הוא והי' ^(א) אי הוה אמר תרומת מעשר

בזמנאָעיתהּ הוּי מנִי אכיל כולה ולא לקי מידי דהוה' ^(ב) תרומת מעשר

לכהן והוא כהן ואמעשר ראשון

ואמעשר שני לא לקי דהא אף לזרים

שרי: הכי גרסינן **טעמא דמעשר**

שני צירושלים ומעשר עני בגבולין

הא מעשר שני בגבולין לוקה שלש:

דעייליה. לירושלים וקרא עליה שם

והדר אפקיה חוץ לחוץ מעשר שני

פני החומה הלכך לוקה שלש: אי

הכי מאי למימרא. דבשולמא אי אמרת

מעשר שני בגבולין לוקה שלש אע"ג

דלא חוץ פני החומה אשמועינן טובא

דחייבין עליו אע"פ שלא ראה פני

חומה ואלטריך' למיתניה משום

ליוקא דידה הא בגבולין אלא אי

אמרת דעיייליה ואפקיה מאי למימרא

לא היא אינטריכא ולאו דיוקא דידה

דהא פשיטא דאפילו כהן לוקה על

הטבל וזר על התרומה ועל מעשר

שני חוץ לחומה: דעיילא בטיבלא.

להיאח תאנה צירושלים דקלטוהו

מחילות למעשר שני העמיד ליתרם

ממנה: **וקסבר מתנוס שלא הורמו**

כמי שהורמו דמיין. ודמי כמאן דעייל

מעשר שני צעיניה דהוה ליה ראה

פני החומה והלכך כי אפקה לוקה

עליו וכגון דלפקה גמי בטיבלא:

^(ט) **שנגמרה מלאכתן.** למעשר כדמפרש

בזרעים (מעשרות פ"א מ"ה) מלאמתי

גמר מלאכתן למעשר בחיטין משימרח

הכרי צדילועין משיפקסו כו': **שיפדה**

מעשר שני. עדיין יש לו פדייה דכיון

דלא נגמרה מלאכתן לא אמרינן כמי

שהורמו דמיין וראה פני החומה ואין

לו פדייה: **יחזיר מעשר שני ויאכל**

צירושלים. דקסברי צית שמאי כמי

שהורמו דמיין: **יפדה ויאכל כלל**

מקום. מדמתני רבי יוסי אליבא

דצית הלל יפדה ש"מ דהכי סבירא ליה

דצית שמאי במקום צית הלל אינה

משנה' ומדקאמר יפדה ש"מ דמתנות

שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין

ולא ראה פני החומה ויש לו פדייה

ואי ס"ד כו': **רבינא אמר.** הא

דדייקין לעיל הא בגבולין לוקה שלש

וקא צעית מאי למימרא אינטריך

כגון דנקיט ליה בקניא וקא משמע

לן דכמאן דראה פני החומה דמי ולוקה משום לא תוכל אי

בזבנ' הקורה קרחה בראשו. על המת כדמפרש בגמרא: **והמקיף פאת ראשו.** ^(י) משום דצעי למימר הי נינהו פאתי ראשו נקיט ליה:

שרט. עושה חצורה בעצמו משום כער מתו: **השורט שריטה אחס על המת חייב.** הכא לאו דוקא נקט שריטה אחת אלא משום דצעי לפלוגי

לקמיה צין שריטה אחת לשתי שריטות נקיט ליה גמי הכא וכמדומה דלא גרסינן ליה: **שריטה אחס על ה' מתים או ה' שריטות על מס**

אחד. בגמרא מרבי ליה דחייב על כל אחת ואחת: **חייב על הראש.** על הקפת הראש חייב שתי מלקיות דשתי פאות יש לו לראש שהראש

שתי חמיכות מקום השיער חמיכה אחת ומקום הפנים והזקן חמיכה אחת ומתחבדות זו עם זו צדד האוזן מלפניו מקום שלועזין טנפל"א

ושם נקרא פאה ששם סוף הראש מקום חיבור הפרקים וגמלא שיש לו שתי פאות ידעא מכאן וידעא מכאן וחייב עליהן שתיס אפילו

נטלן צבת אחת בשתי ידיו ואע"ג דחד התראה קא מתרה ליה אל תקיף דזיל הכא פאה איכא וזיל הכא פאה איכא כדאמר לקמן גבי קרחה

וגבי שריטה דמיייתין ^(יא) דחייב על כל קרחה וקרחה ועל כל שרט ושרט והי' דהכא לא כריך לאתויי מקרא דמסתמא כי היכי דאמרין ושרט

לחייב על כל שרט ושרט ה"נ אמרינן פאת לחייב על כל פאה ופאה דהא לאו מיתורא דקרא שמעינן ליה כולי האי ^(א) כ"ש וגויגוס כדאמרין

לקמן דסמיניה לחמש אֶזְעָמְתיה נשא דאע"ג דליכא אלא חדא התראה מחייבין ליה חמש: **שטיס מלאן.** חמש פאות יש לו לזקן אחד

למטה מן האוזן מקום שלחי התחתון ויאל ומתפרד שם ושם נקרא פאה בחודו של לחי שזולט לחוץ ששם מתחלת הזקן וכל מה שלמעלה עד

האידיעא בכלל פאת הראש היא ושתי השיצולות כל אחד מהן לסוף הלחי ונקרא פאה ואחת מלמטה שיער שצין השיצולת בזמנאָע הסנטר

שלועזין מנט"ן: **ואינו חייב עד שיעלנו בשר.** תנא קמא קאמר לה ורבי אליעזר פליג עליה: **גב'.** **הכי גרסינן** לא יקרחו קרחה

יכול אפילו קרח כו' תלמוד לומר קרחה. דקרא ימירא ^(א) הוא: **בראשם מה תלמוד לומר.** לאו דוקא קאמר ליה דהא ודאי אינטריך

משום דהוה אימינא קרחה כל דהו אלא מידשר קא דרש ליה בראשם משמע כל הראש שלפי שאמר כו': ולא סתגודו. בישראל כתיב

ולא יקרחו צבכהנים: צין **העינים.** בראש סמוך לפדחת: ואין לי. דחייב על כל הראש אלא כהנים דההוא צבכהנים כתיב:

ב.

הא בגבולִין לֹוקה. מדנקט והיא שנת מעשר שני והוא צירושלים

שמע מינה דאילו היה בגבולין לוקה שלש: **אמר רבא**

מחיצה לאכול מדאורייתא מחיצה לקלוש מדרבנן. הלכך לגבי דין פדייה

לא אמרינן ^(א) מתנה שלא הורמו כמי שהורמו דמיין לענין שקלטוהו

ואסור לפדותו אבל לענין שלוקין

בגבולין אמרינן כמי שהורמו דמיין

והוי ראו פני הצית:

רבינא אמר כגון דנקיט יֵיֵה

בקניא. הא דאמר

בגבולין לוקה שלש מיירי כשהאיש

עומד^(ט) צין הקנים ונקיט ליה לקנה

מזבחן ואשמעינן דלוקה דצדק קרית

ציה ראיית פני הצית ולוקה כשאוכלו

במקומו דעדיין אינו צפנים לגמרי

^(י) ולפשוט צעיא דרצ פפא:

לחייב עַל כֹּךָ קרחה וקרחה

חיבי דמי אֵילִימא בזה

אחר זה ובחמש התראות פשיטא

אלא בבת אחת ובחדא התראה. זו

גירסת הספרים והקונטרס לא גרים

צבת אחת אלא צחדא התראה וכן

פ"י לעולם צוה אחר זה ושמא היינו

טעמא משום דאי צבת אחת הכל

קרחה חדא היא ויש ליישב צבת

אחת ומיירי שעשה שיעור ה' קרחות

והוא הדין דצוה אחר זה גמי היה

יכול להקשות אלא הכי קאמר אילימא

גס צבת אחת וצחדא התראה:

לא

בזבנ'. יחקורה קרחה בראשו יִהְיֶהמקיף פאת ראשו יִהְיֶהמשחית פאת זקנו

יִהְיֶהשורט שריטה אחת על המת חייב יִשְׁרֹט שריטה ^(א) אחת על חמשה

מתים או חמש שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת ^(ב)על הראש

שתיים אחת מכאן ואחת מכאן ^(ג)על הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן ואחת

מלמטה רבי אליעזר אומר אם ניטלו כולן כאחת אינו חייב אלא אחת

^(ד)ואינו יִחייב עד שיטלנו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקמו במלקט

או ברהיטני חייב: **גב'.** תנו רבנן ^(ה)לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבע

וחמש קריחות לא יהא חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה יִלחייב

על כל קרחה וקרחה בראשם מה תלמוד לומר לפי שנאמר ²לא

תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על

בין העינים בלבד מניין לרבות כל הראש תלמוד לומר בראשם לרבות

³כל הראש ואין לי אלא ^(ו)בכהנים שריבה בהן הכתוב מצות יתירות ישראל

מנין נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה מה להלן חייב על כל

קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים אף כאן חייב על כל קרחה

וקרחה וחייב על הראש כבין העינים ומה להלן על מת יֵאָף כאן על מת

הני ד' וה' קריחות ה"ד אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא

אלא

מכאן ושהים מכאן. ^(ב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ה)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ו)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ח)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ט)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(י)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יא)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(טו)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(טז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יח)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(יט)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כ)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כא)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כה)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כו)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כח)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(כט)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(ל)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לא)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לה)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לו)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לח)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לט)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לא)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לה)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לו)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לח)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לט)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לא)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לה)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לו)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לז)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לח)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לט)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לא)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לב)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לג)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לד)על הזקן שתיים

מכאן ושתיים מכאן. ^(לה)על הזקן שתיים

ב:

עין משפט‏ **נר מצוה**

פח א מיי פייב מהל' עיז' ה' טו סמג לאוין סב: **פב** ב מיי פ"ה מהל' טירות הל' י סמג לאוין רכ:

צ ג ג מיי פייב מהל' עיז' ה' טו סמג לאוין סב:

צא ד מיי שס סמג שס טוש"ע ייד ס' קפ סעיף ט:

צב ב ה ר מיי פי"ט מהל' שבת הל' ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח ס' שם סעיף א:

צג ז מיי פייב מהל' עיז' ה' י סמג לאוין ס טוש"ע שס וטוש"ע ייד ס' קפב סעיף ו:

צד ד מיי שס הל' א סמג לאוין נה טוש"ע ייד ס' קפא סעיף א:

צה ט מיי שס טוש"ע שס טוש"ע:

צו ז מיי שס סמג לאוין סב טוש"ע ייד ס' קפא סעיף ד:

כ נמיי שס הלכה טו טוש"ע ייד ס' קי"פ סעיף ו ובהגות:

צו ל מיי שס הל' יב טוש"ע ייד ס' קפ סעיף ס:

ב:

לא צריכא שך ה' אצבעותיו נשא. ותימה אכתי מאי תירך

כיון דליכא אלא חדא המראה אמאי מחייב ה' ואי משום דעשה צבת אחת מה בכך כיון דחד לאו איכא וכי אדם אוכל ז'

זיתי חלז צבת אחת וצחדא המראה מי מחייב שמי מלקיות משום

«אלא בחדא התראה מי מחייב והתנן ^(א)בניזיר שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת ז'לא צריכא דסך חמש אצבעותיו ^(ב)נשא ואותביניהו בבת אחת דהויא ליה התראה לכל חדא וחדא וכמה שיעור קרחה רב הונא אומר כדי שיראה מראשו רבי יוחנן אומר משום ר"א ^(א)ברבי שמעון יבגרים ^(ז)(כתנאי כמה שיעור קרחה ^(ה) כגרים) אחרים אומרים כדי שיראה מראשו אמר רב יהודה בר חביבא פליגי בה תלתא תנאי חד אומר כגרים וחד אומר כדי שיראה מראשו וחד אומר כשתי שערות ואיכא דמפיק שתי שערות ומעייל בכעדשה וסימנך ^(ט)בהרת כגרים ומחיה בכעדשה ^(י)תנא הנוטל מלא פי הזוג בשבת חייב וכמה מלא פי הזוג אמר רב יהודה שתיים והתניא לקרחה שתיים אימא וכן לקרחה שתיים תניא נמי הכי ^(י)הנוטל מלא פי הזוג בשבת חייב וכמה מלא פי הזוג שתיים רבי אליעזר אומר אחת ובמדים חכמים לרבי אליעזר ובמלקט לבנות מתוך שחורות אפילו אחת שהוא חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום שנאמר וְלֹא יִלְבָּשׁ גִּבּוֹר שְׂמֹלֶת אִשָּׁה׃ והמקיף פאת ראשו וכו': ת"ר פאת ראשו סוף ראשו ואיזהו סוף ראשו ^(י)זה המשוה צדעיו לאחורי אוזנו ולפדחתו תני תנא קמיה דרב חסדא ^(ב)אחד המקיף ואחד הניקף לוקה ^(ג)אמר ליה מאן דאכיל תמרי בארבילא לקי דאמר לך מגי רבי יהודה היא דאמר ^(ד)לאו שאין בו מעשה לוקין עליו רבא אומר במקיף לעצמו ודברי הכל רב אשי אומר בכמסייע ודברי הכל: והמשחית פאת זקנו: ת"ר פאת זקנו סוף זקנו ואיזהו סוף זקנו שכולת זקנו: והמשרט שריטה אחת וכו': ת"ר ^(א)ושרט יכול אפילו שרט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים ת"ל ^(ב)לנפש יאינו חייב אלא על המת בלבד ומנין למשרט חמש שריטות על מת אחד שהוא חייב על כל אחת ואחת ת"ל ושרט י לחייב על כל שריטה ושריטה רבי יוסי אומר מנין למשרט שריטה אחת על ה' מתים שהוא חייב על כל ^(א) אחת ואחת ת"ל לנפש לחייב על כל נפש ונפש והא אפיקתיה לביתו שנפל ולספינתו שטבעה בים קסבר

דשמעינן לקרא הכי לא תקיפו לא תניחו להקיף דמניח להקיף כמקיף א"נ מדאפקיה בלשון רבים דכתיב לא תקיפו משמע דאתרי קא מזהר

רחמנא ניקף ומקיף: **רצא אמר**. לא צריכת לאוקומי כר' יהודה הך על

צריכתא דמני תנא קמיה דרצ חסדא דקיימא במקיף את עצמו וקמ"ל דחייב תרתי משום מקיף ומשום ניקף דסד"א לא לילקי אלא חדא קמ"ל: **ודברי הכל**. דלא צריך לתרוצי ר' יהודה היא: **מסייע**. מזמין השערות למקיף: **שיבולט זקן**. כולחו חמש פאות דקא חשיב צמתניתין ככלל שיבולת הס: **ס"ל ושרט**. דמאי למיכתב לנפש לא תשרטו במקום ושרט לנפש לא תמנו. לשון אחר ת"ל ושרט מריצויא דיו"ו: **ר' יוסי אומר כו'**. ר' יוסי מוסיף חיובי: **הא אפיקסיה לציטו שנפל**. והא ודאי ר' יוסי לא פליג בזהיא דיהאף יהא מוציא הפסוק מידי פשוטו:

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

ה"ג **אלא צחדא המראה** ולא גרסינן צבת אחת. אלא דאתרו ציה חדא המראה ואתא איهو וקרח צוה אחר זה מי מיחייב והתנן כו' אינו חייב אלא אחת הואיל ולא אתרו צו אלא חדא המראה ואע"ג דשמייתו צוה אחר זה היא דשמייה צבת אחת כל היום ליכא: **אל**

פספס אל פספס. מתרין צו לכל שמייה ושמייה: **נשא**. פירוש סס שמשיר את השיער והסך ממנו אינו לומח שיער בגופו: **ואוסציניהו צצס אסס**. צה' מקומות דהוו להו ה' קריחות וצחדא המראה דכיון דצבת אחת קא עציז מאי חזית דחיילא המראה אהאי אצצע טפי מהאי והמראת ספק לא מיחשבא דהמראה אכולהו אצבעות שדיא ומנחא ולאלתר מתגדר לו אס חושש להסתרחו או לא: **שיראה מראשו**. שיראה מבשר הראש ערום: **אמר רב יהודה צר חצינא פליגי צה סלחא סנאי**. איכא דמפיק שמי שערות ומעייל כעדשה: **וסימנך**. דלא תימא מפיק כגרים ומעייל כעדשה משנה זו צהרת כגרים ומחיה כעדשה דהכא נמי בשעורי קרחה איכא כגרים וכעדשה ומהשתא ידעינן דלא אפיקנא אלא שתי שערות דיראה מראשו לא הוו צריכים לאפוקי דשוה הוא לדברי כולם דאין זה שיעור קצוצ: הכי גרסינן **סנא הנוטל מלא פי הזוג צצצס** ולא גרסינן תניא: **פי הזוג**. חודן של מספרים: **אימא** וכן לקרחה **שמים**. ולפרושי אמתא: **נמלקט**. שערות לבנות מתוך שמורות דכיון דאדם מקפיד על שער לבן אחד שצין שערותיו שמורות כדי שלא יראה זקן אמרינן דכשהוא מלקט אותו מצין השמורות מלאכה חשובה היא לו וחייב משום גזוז כיון דחייש לגזיזה זו. שמורות מתוך לבנות לא גרסינן: **אף בחול אסור**. שמתנאה עצמו בניוי אשה: **ואיזוהו סוף ראשו**. צחזה ענין יהא מקיף סוף הראש שיהא חייב צבל תקיפו: **המשוה צדעיו לאחורי אוזנו ולפדחתו**.

אחורי אוזנו אין שיער כלום וכן צמצחו אין שיער כלום אבל צדעיו שצאמצע יש שיער ואס הוא משוה ונוטל כל השיער שצדעיו למדת אחורי אוזנו ופדחתו וזהו מקיף סוף הראש: **דאניל סמרי צארצינלא**. האוכל תמרים צכצרה יהא לוקה צתמיה. כלומר ניקף מה פשע שהוא לוקה לאו שאין צו מעשה הוי ולא לילקי: **דאמר לך מני**. השואל לך כמאן קאמרת ניקף לוקה אימא ליה ר' יהודה היא דאמר לעיל (דף ד: טז.) לאו שאין צו מעשה לוקין והיינו לאו שאין צו מעשה דיניקף הוא דקא עצר אלאו דלא תקיפו דשמעינן לקרא הכי לא תקיפו לא תניחו להקיף דמניח להקיף כמקיף א"נ מדאפקיה בלשון רבים דכתיב לא תקיפו משמע דאתרי קא מזהר רחמנא ניקף ומקיף: **רצא אמר**. לא צריכת לאוקומי כר' יהודה הך על צריכתא דמני תנא קמיה דרצ חסדא דקיימא במקיף את עצמו וקמ"ל דחייב תרתי משום מקיף ומשום ניקף דסד"א לא לילקי אלא חדא קמ"ל: **ודברי הכל**. דלא צריך לתרוצי ר' יהודה היא: **מסייע**. מזמין השערות למקיף: **שיבולט זקן**. כולחו חמש פאות דקא חשיב צמתניתין ככלל שיבולת הס: **ס"ל ושרט**. דמאי למיכתב לנפש לא תשרטו במקום ושרט לנפש לא תמנו. לשון אחר ת"ל ושרט מריצויא דיו"ו: **ר' יוסי אומר כו'**. ר' יוסי מוסיף חיובי: **הא אפיקסיה לציטו שנפל**. והא ודאי ר' יוסי לא פליג בזהיא דיהאף יהא מוציא הפסוק מידי פשוטו:

קסבר

מסורת הש"ס

- ↑ קדושין טו: מיר לח: מב. חולין פב: [נקמן כה.], (ז' צ"ק פו.), (א' וגיר' רי"ף (ז' צ"ק פו.), (א' ובי' רי"ף (ז' צ"ק פו.), (ד' ובי' ר"א בן שמעון), (ד' ובי' כהש"ר), (ס' גנעיס פ"ו מ"ב, (א' שבת דל. ז') (ז' ו)שם ומוספתא דשבת פ"י ע"ש, (ח' וסנהדרין פט:.) (ט.) [לעיל ד: וס' ז'י,] (י' ושיעור רש"ש, (ז' וז"ל ג'.) (ז' וז"ל לבנות מתוך שמורות),

תורה אור השלם

- ↑ לא ידעה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת ה' אלהיהך כל עשה דברים כב ה אלה: ושרט לקנש לא תתנו בבשרכם וכתבת קעקע לא תתנו צבכם אני ה'

הגהות הב"ח

- ↑ גמרא מנאי כמה שיעור קרחה רשב"א אומר כגרים אחרים אומרים: (ב) שם על כל אחד ואחד ת"ל לנפש: (א) תוס' ד"ה לא צריכא וכו' דגלי קרא דחייב אבל קרחה וקרחה דקרחות מחלקות כמור גופים מוחלקין: (ד) בא"ד לוקמי בקורח צידו וכו' וי"ל דלא מיתוקמא ליה בקורח צידו שיעור ה' קרחות צבת אחת משום דהקורח צידו קרחה צמקוס אחד והכל ביהד צלי הפסק שיעור צינתיים כה"ג כ"ל ואות ו' נמחק: (א) בא"ד ומיהו דא תימא למאי דגרסינן צבת אחת:

מוסף רש"י

- ↑ נשא. סס המשיר את השער ואינו חסור (ביק' 19.) מלא פי הזוג. מלא ראש המספרים (שבת 17.) והתניא. צהיא בניימא בסופא, לקרחה. שהיכרה מורה לא משומו קרחה, שתיים. הוי קרחה, מכלל דפי הזוג לאו צי שערות ניטחו (שם). תניא גמי הכי. כר' יהודה דאמר שמים (שם). רבי אליעזר אומר אחת. צחזה הוא חייב ולא צעינן מלא פי הזוג (שם). אפילו אחת שהוא חייב. שצחזת הוא מקפיד שלא יהא גראה סקן (שם). שמלת אשה. ודקן הנשים להקפיד על כך ולהתנאות (שם). תמרי בארבילא. תמרים המוטים צכצרה (סנהדרין 109.)

